

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

1714-1932

No ho varem poguer fer aleshores i ho fem ara amb els seus descendents.

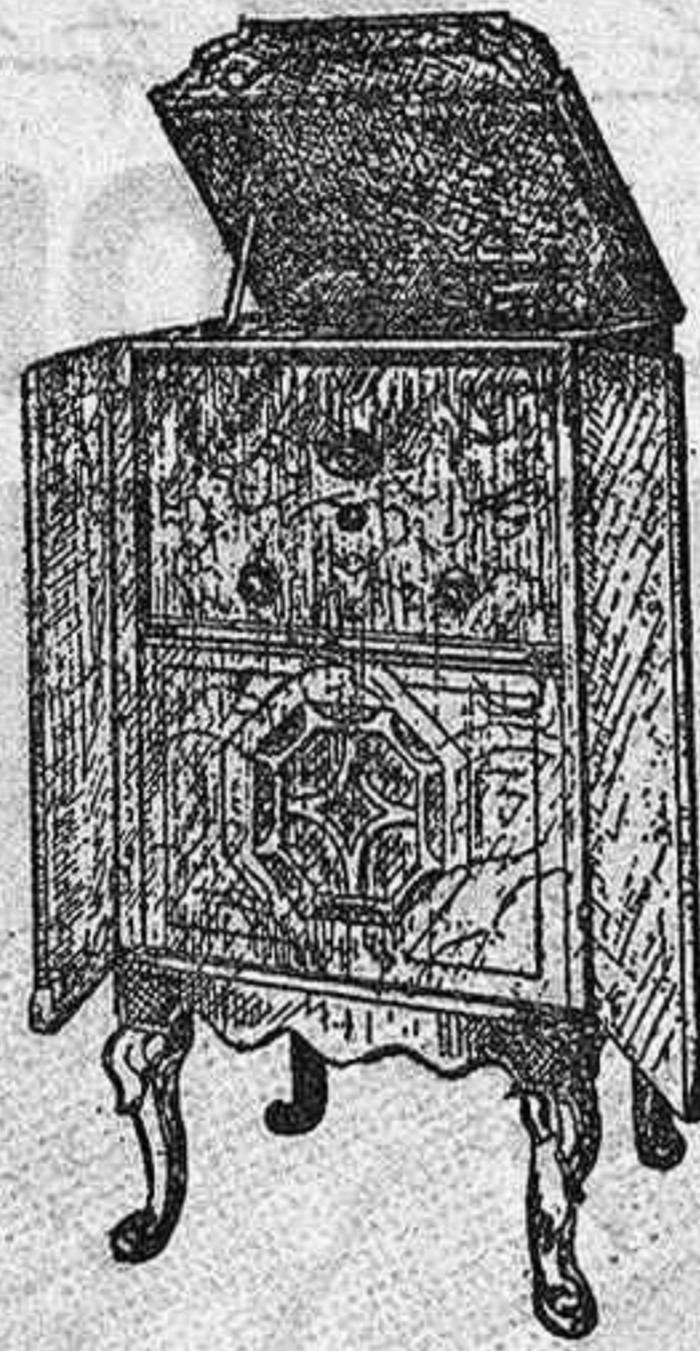
Ràdio-Phono

CLIMO

PREU:

900

PTES.

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 (tocant E. Granados)
Telèfon 23058 :: BARCELONA

VIES URINÀRIES

impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Solvré. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

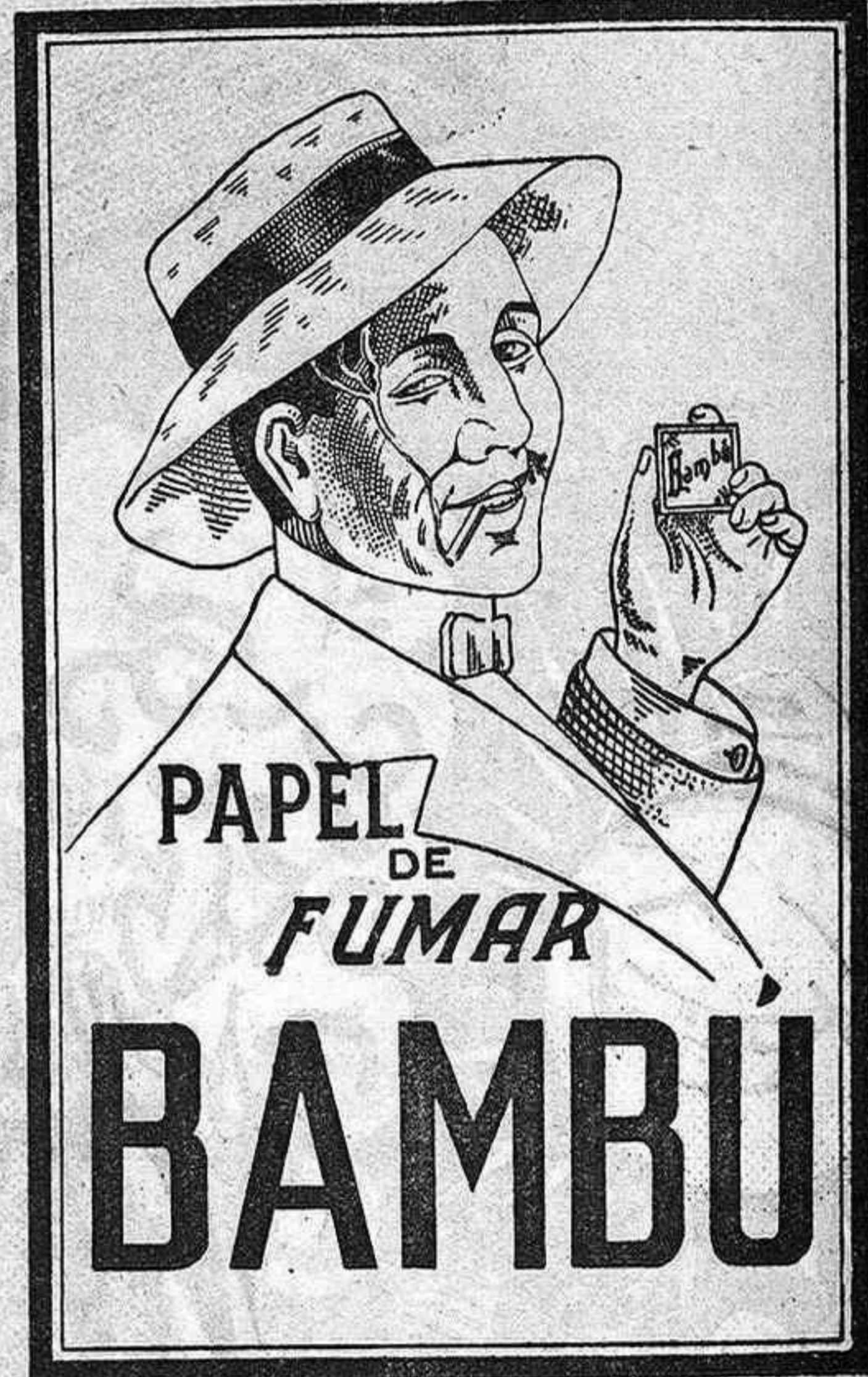
siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sifilis* (avariats), *eczemes*, *herpes*, *ulceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Solvré, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, florons, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., fent la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polusions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *jadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Gragees potencials del Dr. Solvré. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessega 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a *Oficines Laboratori Sòkatarq, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de les dites malalties.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Hora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Recatalanització de Catalunya

Més que les dues mil corones de flors, més que la gernació que constantment acudia per tots els carrers de Barcelona i per tots els camins de Catalunya al peu de l'estàtua de Casanova, el que m'ha fet impressió, el que m'ha donat una idea més clara de la grandiositat d'aquesta manifestació de catalanisme ha estat passar els ulls per la llista de corporacions i de centres que hi eren representats. La relació sola d'aquestes entitats, sense adjectius, ocupava més de tres columnes atapeïdes de la Premsa. Hom pot dir que hi eren totes les entitats de Catalunya. Aquelles que hi mancaven són ja entitats caduques, entitats sense demà.

Les entitats que anaren a depositar flors al peu del monument, representen tot Catalunya. Car gairebé és difícil de trobar un català que no en sigui soci o que no s'hi senti almenys, encara que no pagui cuota, virtualment identificat. La resta de catalans, són catalans que no compten: morts civils sense veu ni vot en els destins del nostre poble, enemics declarats com els monàrquics, o cosa pitjor, enemics disfressats o emboscats com els lerrouxistes.

D'aquestes entitats n'hi han de totes menes: culturals, polítiques, econòmiques, esportives i recreatives. El comú denominador de catalanisme, amb tots els matissos, les uneix. I en aquesta varietat precisament està la seva força:

El darrer Onze de setembre succeí...

Que entre els portadors de corones n'hi havia molts que anys passats haurien delatat el que hagués gosat a treure's el barret.

Que els que més negoci feren venent ensenyes amb les quatre barres no eren catalans.

Que un que s'hi fixà ho advertí a un company seu i aquest li observà que més valia que venessin l'auca de Royo Villanova i escuts amb les quatre barres que no pas fessin de guàrdia d'assalt.

Que un guàrdia d'assalt que passava casualment per aquell lloc en el precís moment que acabaven de cantar "Els segadors", aplaudí com tothom.

Que un catalanista de sempre exclamà: "Que duri!"

Que pogueren retre homenatge al Conseller en Cap en aquesta data memorable molts vellets i velletes que feia molts anys que no ho havien pogut fer, perquè no comptaven amb prou energies per arrencar a córrer quan convingués.

Que Vilà anava afaitat, tallat de cabells i sense "llànties".

Que Forcades també s'havia afaitat, però portava "llànties".

Que molts catalans "bien" parlaven català.

Que parlant català feien el mateix fàstic que fan quan parlen castellà.

Que no hi ha dret a que no sigui respectada la bandera de la República, que no és la bandera unitària, sinó la bandera de la Llibertat.

Que tenia molta raó.

Que...

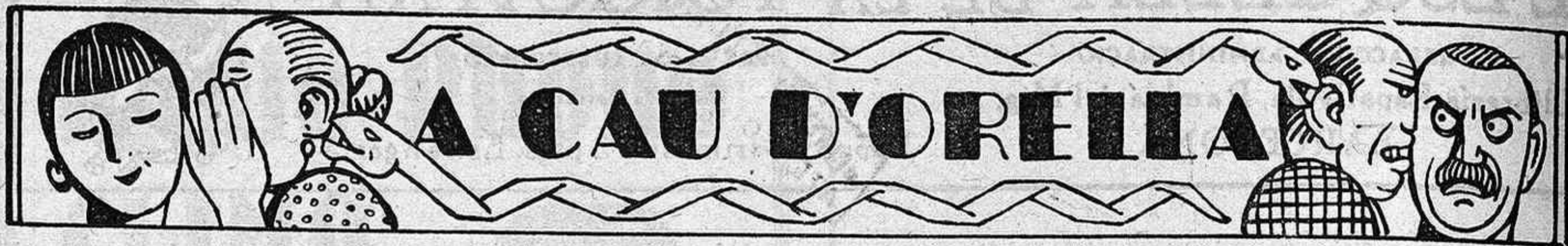
una força que, pràcticament, fins avui, no ha estat utilitzada, i que caldria que en aquests moments es catalanitzés per esdevenir eficient per a la causa catalana. Car les flors i els lirismes que duren un dia, ja estan bé. No seré jo pas dels Judes que blasmen dels diners, de les energies emprades en perfums per ungir Catalunya. Però Catalunya necessita per al seu redreçament, alguna cosa més que flors i que lirismes; necessita més de l'esforç constant, que de les flamerades de moment.

Aquestes entitats poden fer molt—i algunes ja fan, no fan altra cosa—per servir Catalunya. Però hi ha entre totes les tasques a fer, una d'urgent, car és la nostra dignitat de catalans que la reclama, i que no costaria un gran esforç. La de la recatalanització de Catalunya, la de fer que el nostre verb recobri en tota la nostra vida el seu imperi. A aquest recobriment, ningú avui de cor a Catalunya s'hi oposa. No s'hi alça en contra ni un sentiment, ni una voluntat, ni una raó poderosa. No s'hi alcen sinó la ignorància, la timidesa, la rutina.

Per vèncer aquestes fantasmas, n'hi ha prou amb una actitud una mica decidida i enèrgica. Car si de vegades les fantasmes fan por, ningú no té tanta de por com les fantasmes. I imagineu-vos la coacció moral que aquestes entitats catalaníssimes exercirien, si un dia, amb la signatura de tots o d'una gran part de llurs socis, es dirigissin, per exemple, a les grans companyies d'electricitat, de gas, de telèfons, a les cases comercials importants, amb el prec—prec que seria una ordre—de que tots els rebuts i impresos els fossin adreçats en català; si es dirigissin als comerços de les barriades respectives, amb el prec que la retolació fos feta en català; si es dirigissin igualment a les escoles recordant-los el dret del nostre idioma, l'obligació que tenen d'aprendre'l tots els catalans i els perills que per a l'esdevenidor dels infants pot representar né la ignorància.

La sanitària coacció moral que podrien exercir aquestes diverses entitats fóra tan forta, que en pocs mesos tota la nostra vida de relació civil i comercial en fóra completament catalanitzada.

DOMÈNEC GUANSE

“El Fomento del Trabajo Nacional”

Seria curiós de fer una llista de les entitats barcelonines que no han anat a retre homenatge a la memòria de Rafael Casanova. Entre elles hi trobaríeu naturalment en primer lloc “El Fomento Nacional del Trabajo”. Hom hi enyora massa en aquell casal els homenatges a Primo de Rivera. Altrament, com deia un soci, això del catalanisme no és gens distingit.

Es probable, però, que quan “El Fomento Nacional del Trabajo” hagi de dirigir-se al Govern de la Generalitat per aconseguir alguna cosa, parli del seu patriotisme.

I aleshores hom farà perfectament de donar-li el tracte que es mereix en justa correspondència.

Altres que no hi eren

Entre els que no hi eren figura també l'Acadèmia de Ciències. Aquesta entitat no tenia ni tan sols hissada en els seus balcons la bandera de Catalunya. ¿Es que aquests senyors tan saviosos enyoren també els esperons d'algun general dictador?

Hom es pensava que els savis oficials a Catalunya, acostumaven a ésser intel·ligents.

Es veu, però, que a molts els convindria de dur un parell d'orelles de ruc, el mateix que a un Pic i Pon qualsevol.

I a propòsit de Pico i Puente

Es clar que tampoc ha figurat a l'homenatge el Círculo aristocràtic re-

creativo, del Passeig de Gràcia, el pallasso major del qual és el senyor Pic i Pon. En això els lerrouxistes, com en tot, coincideixen amb els monàrquics. ¿Qui si no els monàrquics ha sentit més que ells que fracasés la sanjurjada?

Però, a propòsit de Pic i Pon, ens era assegurat que ara, davant de la seva nova actuació, catalanista de cara a Barcelona i espanyolista de cara a Madrid, s'ha fet fer targes en castellà i en català. En les castellanes hom diu que el seu cognom hi és traduït així: “Pico y Puente”.

A dir la veritat, creiem que això és fals. Però, ¿de què no serà capaç aquest home amb mèdula, cervell i agilitat de sargantana?

Una abstenció inexplicable

Si hi ha abstencions explicables en l'homenatge, n'hi ha que són impossibles d'explicar. Per exemple, en els balcons de Ferran Valls i Taberner, que ocupen un lloc estratègic i vistent de les Rambles, no estaven endomatsats.

Valls i Taberner, patriota de cor, historiador il·lustre, catòlic sincer, sense hipocresies, ha de sentir per força una gran admiració per Rafael Casanova. ¿Quina secreta rancúnia, quina secreta decepció pot haver impedit que s'associés a l'homenatge?

Compte, admirable Valls i Taberner, que no us confonguin amb un Ventosa i Calvell, per exemple.

La premsa

Tota la Premsa catalana s'ha associat naturalment a l'homenatge. La catalana, eh? Car, naturalment, la Premsa de Catalunya redactada en castellà, no hi era. I és que aquesta Premsa, amb rares excepcions, és tan castellanista pel cor com per l'idioma. El seu autonomisme d'avui és pura disfressa per no perdre la clientela. Sovint, sota llurs manyagues a l'autonomia, s'hi amaga el verí de l'anti-Catalunya.

La solitud en companyia

En l'arribada imponent que es féu als diputats catalans, tots els cotxes

—Visca Espanya!
—Visca Catalunya!

El galliner de la Plaça de Catalunya, obra d'En Vachier.

anaven voltats d'entusiastes. I no solament els dels diputats, ans els dels regidors que s'afegiren a la desfilada. Al seu pas tothom esclatava en aplaudiments i en visques, les banderes i els pendons saludaven...

Només un cotxe passava sol, sense amics, sense mans que s'hi extenguessin, sense que ningú no hi donés un visca. Era el cotxe on anava el senyor Dolcet.

Algú hi féu aquest just comentari: —Es el cotxe dels morts!

GLOSSARI

L'ESTATUT I EL SENYOR DOLCET

No ens volem ficar amb el senyor Dolcet, perquè ell s'empiparia, i nosaltres som bons nois i no ens agrada fer empipar ningú. Però cal que pensi el senyor Dolcet que si li dediquem aquest Glossari és perquè L'ESQUELLA DE LA TORRATXA és un periòdic de broma, i la broma és lliure. A més a més, els homes públics, i qui diu els homes diu les dones, han de saber aguantar les bromes.

Després d'aquest petit proemi, entrem en matèria. La matèria és el senyor Dolcet. I quina matèria, senyors! De la que no en corre cada dia, de la que no se'n troba a cada cantonada. Un diputat—perquè cal descobrir-lo: el senyor Dolcet és diputat—és quel-

com més important que un Vachier que vol convertir en galliner la Plaça de Catalunya.

Es molt possible que aquest Glossari ajudi a la popularitat, a la celebritat del senyor Dolcet. Que consti—en dir això ens posem la mà al pit—que no ens sabria gens de greu.

Dediquem aquest Glossari al senyor Dolcet, perquè feia molt de temps que no el vèiem: d'ençà que a Madrid, al Parlament, se'ns tornà agre. Tan agre que, talment com un personatge important—el comparsa sempre, un dia o altre, es creu protagonista—, fins i tot publicà una carta oberta a la Premsa: una carta en la qual—santíssim propòsit—procurava eliminar tota la seva agror contra la Catalunya esquerrana i l'Estatut.

Des d'aquell moment, el senyor Dolcet ja no era un dels diputats que defensaven l'Estatut; des d'aquell moment a Catalunya li era indiferent que aquest home pàllid, menut i amb un cabell laci, seguís al Parlament o anés a celebrar les sessions nocturnes a la Cuesta de las Perdices. I la gent no féu gaire cabal de l'actitud del senyor Dolcet, dels seus esforços per a singularitzar-se, per a eixir de la massa anònima. Cregué, senzillament, que un home que es diu Dolcet no té dret a tornar-se agre. Després ho oblidà.

I quan, el passat dissabte, en l'hora de festa major del passat dissabte, arribaven els diputats triomfants, heu vos ací que entre ells se'ns apareix ei

senyor Dolcet. Llavor, "agror fou per a nosaltres. I el pasme i l'estranyesa. ¿Què hi feia el senyor Dolcet entre els diputats? ¿Què volia?

El poble, en aquella hora de triomf i de goig, fou generós i bo, i no acollí la presència del senyor Dolcet amb una ovació gens agradable.

O, qui sap, tal vegada no el conegué. Tal vegada, a pesar de l'actitud de disconformitat i la carta, el senyor Dolcet encara no és popular. VIRAI

Les arribades d'ahir i les d'avui

El passat dissabte, Barcelona es vestí de festa: de festa major. Ni l'amenaça de pluja—una pluja que ens devia enviar Royo Villanova, puix deu tenir bo amb el cel—podia contenir l'alegria del poble.

Tots els balcons de les cases honrades estaven ornats amb banderes de Catalunya i de la República.

Els carrers eren plens de gent, de gent que cridava, que aplaudia, que aclamava. De gent de totes les edats i tots els estaments. De gent que sense conèixer se es parlava, s'abraçava.

La cosa s'ho valia: arribaven els diputats catalans que a Madrid—contra els Maura, els Royo Villanova, els Fanjul, els Unamuno, els Alba, els Melquíades, els José Ortega—haviem guanyat la batalla de l'Estatut.

I el poble de Barcelona anava a re-

bre'ls, anava a fer triomfal l'entrada d'ells a la capital.

Onejaven banderes.

Les dones portaven grans rams de flors i totes, amb les flors, semblaven més boniques que mai, boniques com mai.

Amb les flors, i amb l'alegria del triomf pintada al rostre.

L'arribada dels diputats catalans ens recordava d'altres arribades que vanament hom volia fer triomfals: les arribades d'aquell pobre diable al qual a Madrid li deien "Pasos Largos" i aquí "Cametes"; d'aquell divertidíssim Primo de Rivera que es passava la vida fent vi petit i cantant les excel·lències de la dona espanyola, molt respectable a pesar dels discursos de Primo de Rivera.

I en recordar les nosaltres us preguem que feu un xic de memòria i també les recordeu vosaltres. Fren unes arribades que es preparaven amb molt temps per endavant. Un dels números del programa era tancar-nos a la presó a una colla de gent que, segons sembla, no podíem veure l'ex-rei. Val a dir, però, que privar-nos en no ens causava pas cap disgust.

El dia de l'arribada, la ciutat estava en peu de guerra o semblava que qui arribava no era l'amo, sinó l'enemic. D'enemic a amo, però, mai no hi ha gaire diferència. No veieu més que soldats, guàrdies civils, policies.

No véieu gent alegre. Véieu gent que complia una obligació, una obligació trista: la d'anar a rebre l'amo i demostrar que hi anaven amb molta alegria.

En canvi, el passat dissabte no es veia un policia enlloc, no hi havien soldats, no hi havien guàrdies civils.

Només hi havia poble. Poble que sabia que per anar a rebre la gent digna i honrada no calen armes.

LLUÍS CAPDEVILA

—Ens han tret el vot!

—Però que l'havies tingut mai?

Cinc de barreja i bon profit

EN PLE SEGLE XX

A París, un matrimoni anomenat Mr. i Mme. Littiere, ha donat lloc a un escàndol ben parisenc.

Més ben dit, no és pas ell el que l'ha provocat, sinó les amistats de l'esposa.

El senyor Littiere era un home molt gelós. La senyora Littiere era una dona molt bonica, que s'estimava el seu marit. Però una dona, a França, pot estimar molt un home i fer-li el salt cada vegada que les circumstàncies ho exigeixin.

Nosaltres no sabem si aquesta bona senyora va fer o no el salt al seu marit. El cert és que ella mateixa ha confessat que és molt probable que li hagués fet... si el seu amo i senyor no li haguessin posat una cintura de castedat, tancada amb pany i clau.

Les amistats d'aquest matrimoni s'assabentaren per la dolça madame Littiere de l'aparell mitgeval que el seu marit li obligava portar, i ho denunciaren a la policia.

El comissari (un comissari amb uns bigotassos i una faixa, com aquells que surten en els films de René Clair) va anar a inspeccionar el cos de la xamosa madame.

—Faci el favor de despullar-se—digué autoritàriament.

La bona senyora, en presència del seu marit i de dos testimonis portats per l'autoritat, començà a desvestir-se. Quan estigué completament nua, aparegué voltant el seu baix ventre la cintura de castedat.

—Doni'm la clau—digué el comissari al marit.

Aquest, sense perdre el nort, en veure l'autoritat i els testimonis amb els ulls clavats en el bonic cos de la seva muller, respongué:

—No obriré, mentre vostès no se'n posin una, de cintura de castedat... Ademés, ara és impossible, perquè he perdut la clau, i el vigilant no treballa de dia...

El cert és que, segons diu Clement Vautel en un dels seus Films de "Journal", l'ortopèdic que havia construït la cintura de madame Littiere va confessar que cada any en venia almenys sis o vuit.

Multipliqueu aquestes xifres per dos o tres-cents ortopèdics existents a París, i veureu com a la capital francesa, a la "Ville Lumière", a la ciutat més moderna d'Europa hi ha més d'un mi-

ler de dones que porten amb elles la màquina de conservar la virtut...

Aquí, a Barcelona, encara és més trist, però. La cintura de castedat la portem els homes...

URBANITAT I TURISME

Han vingut a Barcelona 15.000 turistes. I han vingut tots ells estafalàriament abillats amb uns estranys vestits. Els uns porten unes americanes ratllades com els matalassos; els altres van en mànegues de camisa, sense coll i tots espitragats; aquests porten una mena de paiama, i en lloc de calçar sabates, duen espadenyas o bé sandàlies.

I és amb aquesta grotesca indumentària que se'n van a visitar el Palau de la Generalitat, l'Ajuntament, el Palau de Justícia, i que circulen pels carrers de Barcelona.

Aquesta gent no va pas vestida així quan estan al seu país.

Cal, quan es va de visita, anar vestit el més correctament possible; amb molta més raó, doncs, els turistes deuen abillar-se amb més dignitat quan venen a visitar-nos.

A l'Ajuntament, al Palau de la Generalitat i en tota mena de centres oficials, els hauria d'ésser privada l'entrada, mentre no anessin vestits com les persones.

Perquè si aquesta carnavalesca desfilada continua, serà qüestió de tancar la col·lecció de zoologia del Parc i anar a veure cada diumenge les caravanes d'estrangers enfilades en aquells immensos autocars, que quan arriben al seu destí volquen la seva càrrega cosmopolita com una carretada de sorra.

LLUÍS ELIES

Visió de lo que s'apropa.

Vuits i nous i cartes que no lliguen

MALS CATALANS

Hi ha molt bons catalans. N'hi ha més dels que ens pensàvem. Però també n'hi ha molts de dolents.

Aquests dies ho havem pogut comprovar. En tot el carrer de Claris, Llúria, Bruc, Passeig de Gràcia, Rambla de Catalunya i Balma no hi havia ni un sol balcó engalanat, per a testar l'aprovació de l'Estatut.

Tota aquesta gent que ha fet el buit a una tan bella manifestació, tota aquesta gent que no ha sentit batre el seu cor i no ha volgut exterioritzar la seva alegria en un dia de tan gran significació per Catalunya, pels catalans, mereix el menyspreu de tothom. No hi ha insult que se'ls pugui escupir al rostre, digne de la seva baixesa. No hi podem ni tan sols dir el pitjor dels insults que es pot llençar a un home, perquè fins les hetaires del carrer de Migdia se'n sentirien ofeses de tenir-los per fills.

UN PRESENT?

En un camp de futbol de Terrassa s'han trobat tres bombes, totes elles esplèndidament carregades i a punt d'explotar.

Tres bombes en un camp de futbol? ¿Qui devia ésser el futbolista que hauria jugat a pilota amb aquests artefactes? ¿No seria potser algun terrassenc envejós dels seus veïns els sabadellencs el que es disposava a enviar d'un magistral cop de peu una d'aquestes bombes a la propera ciutat de Sabadell, la seva enemiga hereditària?

A menys que no fos un present que algun equip tingués preparat per al "referée"...

BON VENT!...

Els deportats monàrquics marxen molt contents i trempats cap a Villa Cisneros.

N'hi ha alguns que han dit, tot rient, als seus familiars: "Anem a passar un parell de mesos a la platja..."

D'altres es contentaven, menys optimistes, de dir: "Per Nadal ja serem altra vegada aquí..."

No estaria pas de més que Azaña s'assabentés de qui ha pogut donar-los aquestes ànims... Perquè el que ha

gi inculcat aquestes idees a aquests cavernícoles, és digne d'anar també a estiuejar amb els deportats, encara que tan sols sigui per a donar-los-hi ànims i injeccions d'optimisme.

EL FILL DEL SEU PARE

Miguel Maura, ha fet un discurs. Entre moltes coses, ha dit una gran veritat:

"Yo no he hecho política alguna..."

Té molta raó.

El que ha fet Maura, no se'n diu fer política. Se'n diu fer l'ase.

Ha acabat dient que el seu partit està disposat a prestar el seu reforç al Govern.

Qui és que s'ha de reforçar, ell o el Govern?

Entenem-nos.

SORT N'HEM TINGUT

Amb una gran reclam, Lerroix ha fet saber que no venia a Barcelona, a fi de poder votar l'Estatut de Catalunya.

Sort n'havem tingut! Moltes gràcies senyor Lerroix...

Però havem vist, que vostè es negava

a votar la Llei de la Reforma Agrària.

I després d'una breu conversa que els seus emissaris varen tenir amb el Cap del Govern, tota la minoria radical vota aquesta llei, com un sol home...

Ja és casual, ja...

Que no ha estat mai a Vila Cisneros don Lacandru?

Lerroix no fa res, per a res. Per què hauria votat el nostre Estatut?

Ho anirem a preguntar a Gual, que ahir, a les 12 de la nit, encara estava encastat a la Genralitat.

SIMBOLS

Uns francesos, demanaven quin era el significat de les quatre barres, al veure la profusió de banderes catalanes el dia 11 del corrent.

Un company va satisfer la seva curiosita.:

—Com és que a l'escut de Barcelona també les hi fiquen.

Això, ja són figures d'un altre païner. Ja no són les quatre barres. Són els quatre barres. *A saber:*

Pic, Casanovas, Vachier i J. Muntaner.

ANEM

—¿Qué ser ésto, una barricada?

—Una prometença de la Comissió de Foment de no arreglar-ho.

HOMENAJE A LA BIRLÍSTICA
DEL
ATENEO BARCELONÉS

PREPARATIUS

Abilla't bé que vénen hostes il·lustres i cal que els afalaguis com es mereixen.

—Què no veus, què portes frac i barretina?
 —Ja que tenim l'Estatut, s'acabat el clac i el berret de copa.

FITXES

ESTATUT I "CONLLEVANCIA"

Un cartell de cursa de braus ens porta aquest nom: "Morenito del Ampurdà"

Nom suggestiu per un torejador! Em purdà. "Morenito". "Vicente Sánchez" Aquest és el nom de fonts del torejador. Ens diem: origen castellà i vocació flamenca, arrelada a Catalunya.

No és així. Vicente Sánchez porta un nom catalaníssim que ell amaga per estar més aprop del seu art, eminentment de Castella. Un Sánchez—oh la meravella dels finals amb Z!—, substitueix un "Serrat" o un "Cabestany", noms ben catalans. Hi ha encara més. "Morenito del Ampurdà", sota del nom català que signi, és un ferm ballador de sardanes, premiat en concursos, mentre que sota el nom de Sánchez somnia amb l'aplaudiment ululant dels "castiços" de Carabanchel i fa una única concessió a la Terra: fer en català el primer brindis que ha de precedir la seva primera tallada d'orella. Ell creu que la "conllevància" no tindrà res a dir amb tan agosarada innovació. Per altra part, ara, amb l'Estatut,

i amb l'amistat que els tenim i que ens tenen, gairebé es promet una subvenció per a nar a perfeccionar el seu art a Sevilla.

La vocació, florejada de joventut emocionant com la d'aquells tres torejadors joveníssims eixits de Vich, la ciutat dels sants, mercat i clergat, freds vent i sol i un tancament de muralles sense muralles.

"El català de la Mancha" encara té rebrols. Les circumstàncies han fet, però, que les primeres gestes dels futurs grans torejadors que hem de donar a Espanya es puguin acomplir a casa.

DE LA MANIFESTACIÓ D'ARRIBADA DELS DIPUTATS CATALANS. Un castellà en l'imperial d'un 22 fa aquest comentari:

"Empieza a parecer que eso va de veras!"

Un altre comentari:

El doctor Aguader porta la riulla als llavis amb tanta simpatia com portaria una flor al trauc.

Una noia: Aii!
 Entusiasme per la manifestació?
 No! Un pessic!
 Encara un dibuix vostre, Opisso! Visual

Ara! Ara! Ve Macià!
 I Macià passa entre un gran silenci de cors i un eixordador espatec d'entusiasme.

Gent! Gent! Gent! Encara gent!
 Una gran bandera catalana, feta de totes les banderes catalanes, fa de cel al Passeig de Gràcia.
 La nit, enflairada de ginesta, és plena de vermellor de crits.

Un conductor de tranvia.
 Nit de cursa. Servei extraordinari.

En l'afer de l'Estatut qual és la figura que resta més antipàtica?
 Un: Ja de Royo Villanova!
 Un altre: I ho encerta. La de Maura!

Portador de banderes.
 Has de tenir present que l'espatec d'aplaudiments que desvetlla el teu pas no va per a tu: va per la bandera que portes.

El senyor indiferent.
 Troba que no pot portar el cap damunt les espatlles.
 Camina Passeig de Gràcia amunt portant el cap a la butxaca. I, malgrat ell, la llengua—entre folres—, fa la coneguda llangostada del "Toribio".

Un grup d'aragonesos contempla astorat l'arribada dels diputats catalans:
 Alucinats, tanmateix?

UNA CARNICERA MONARQUICA.
 Com pot haver anat una carnicera a un aferrissat monarquisme? Misteri! Es capeix que sigui monarquica una estanquera. Tants anys d'abanderament tenen filtracions. Per altra part, estanqueres i monarquiques gaudeixen d'una llegenda d'apropaments i contactes que fa feredat. Però una carnicera!...

I aquesta ho és! En la rebòtiga, plena de fosca del carrer ciutadà, estret, hi té penjat un retrat del Borbó. I davant del retrat hi crema una llantieta i embal-

çamen les flors fresques de dos pitxers. Els palpissos adoratrius de la monàrquica s'ablanen davant les elegàncies escardalenques de l'ex-rei. I uns anhels arborats de què l'exiliat retorni, liembromeren de preguers els llavis.

En aquests dies d'Estatut i d'once de Setembre, els veïns, assabentats de la dèria de la carnicera, han cobert els balcons de banderes barrades i d'emblemes republicanes. La carnicera gairebé no ha eixit de casa per a no entrebancar-se amb tanta coloraina.

Ha romàs a la rebotiga i ha explicat a l'idoi la clientela que li tuig, les vexacions que rep i el seu desig de restar fidel. Crec que ni l'home del retrat capiria la trepidació de semblant idolatria, florida entre carns sangonents, pengeroles de xai, brilla de ganivets esmolats i blancor de maneguins de madapolam.

La carnicera, què hi pot fer si és així? Catalaníssima, s'aboca al castellà com a un hort i a la reialesa com a un palau de somnis. Tal vegada l'ha portada a la seva concepció amorosa i irreal la realitat nutritiva de la carn que ven.

A la incongruent carnicera la fa simpàtica el seu calvari passat, resignada, entre l'alegria de l'Estatut i de les banderes de les quatre barres.

Ramon VINYES

Oh! Oh! L'Estatut!

Revue de circumstàncies

Quadro primer

Segadors! Emigrants! Riegos! Marsellesa! Folclore d'alegria i de circumstàncies. Cançons de guerra i de joia, cançons que fan por o que embriaguen de goig.

Groc i vermell, pluja d'or i de sang. Ditades sagnants que prou a les clares defineixen l'esperit del nostre poble. Llaços catalans, llorer, blat segat, flora de la nostra terra, que avui neix més exuberant que mai al conjunt de tots els cors i de totes les voluntats. Flora que rega l'alegria i per això neix amb colors tan vius que són reflex de la nostra ànima.

Quadro 2.º

Noies del bras unes d'altres que esperen l'arribada dels diputats a Corts. Banderetes de paper. Ensenyes i més ensenyes, que hom no sap d'on surten. Miracle espontani del poble. Gent, molta gent. Comentaris, crits. Ansietat als ulls que espurneixen com mai.

D'on surt tanta gent? Joves que amb les mans damunt l'espatlla de la xicoteta tracten d'evitar, situant-se darrera d'elles, impurs contactes a voltes carnals...

Converses a cau d'orella. Himne sanatíssim de llibertat i d'amor.

—I tu i jo, quan el discutirem el nostre Estatut?

—Hi falta l'article principal, reiet!

—Allò del matrimoni!

—Just. Serà el més discutit, i ho sento.

—No home! Si a mi ja em preocupa l'altre d'article...

—Un de nou? De què tracta?

—Dels nens rossos i cridaners.

—Ves, ves, desvergonyit.

—Si tu me la fas perdre la vergonya.

—Pocasolta.

—Més val poca que gens.

—Ara! Ara! Els diputats! Ja són aquí! Oh! Oh! Mira que bonic! Viscaaa!!!

—Ep! Mestre. Vostè a la carretera no deu tenir greu, com aplanà!

Quadro 3.º

A l'administració d'un teatre

El director i l'empresari

—A mi m'ho han promès alguns diputats. Tindrem subvenció... El teatre Català està assegurat per anys. No faltava més. Després dels esforços que hem fet.

—Sí, però allò de la bandera...

—Va ésser una badada. El dia que es va proclamar la República al balcó de la façana no hi havia més que la centralista. Però que hi fa! Ara ja veuran que no hi mancara mai la nostra.

—Si s'enteren de què vós no heu mirat mai amb simpatia els catalans. Que us en volieu anar a Madrid..., que...

—Calli! Allò ja ha passat, ara seré més catalanista que mai. Oh! En Pich i Pon té molt talent!...

—Obres!

—La Generalitat ens proveirà: Soldevila, Gassol, Lluelles, Perarnau, i fins si li donen un càrrec estranereré obres de Lluís Capdevila, i potser de Vinyes.

Quadro 4.º

—A quant les de Vich.

—A sis ralets filleta. Està la cosa que cada patata és un brillant.

—Més barates no! Miri que a casa ja són sis els *sin trabajo*.

—A casa meva hi ha un *contrabajo* i és pitjor. Menja per tota una orquestra. Apa, prengui i no s'apuri que l'esquerra ho arreglarà.

—L'Esquerra pot arreglar-ho, però és que els de casa mengen amb la dreta, sap? De totes passades. Visca l'Estatut!

Quadro 5.º

L'estació del Nord

Fabricants que emigren amb les fàbriques a les espatlles (fabricants de geps). *Sin trabajos* que volen entrar a Barcelona i no poden (gràcies a Déu!)

Estació de França.

Cocots gentils que a compàs de la prosperitat ciutadana vénen a regalar-nos (pagant, s'entén) les darreres modernitats parisenques. Dones que parlen cinc llengües i que estimen amb cinc nacionalitats diferents. Figurins exòtics que més tard imitaran les nostres burgesetes i es faran confusibles unes amb les altres. Dones que semblen de bocins d'or (puntes de cigarrera) els dancings i que havien fugit de Barcelona perquè no hi volen res amb les misèries. Dones que són corbeilles dels exèrcits triomfants. Videts cosmopolites. Guies d'Hotel, tàxis i tòxics...

Quadro 6.º

Ajuntament de Barcelona. Temes eterns. Hospitals que no tenen prous llits. Badelles que van a l'escorxador amb tramvia especial. Milers de duros que no passen pel micròfon. Alcaldes que no van sovint a Madrid, Regidors que no volen menors...

Apoteosi!

Sis anys després

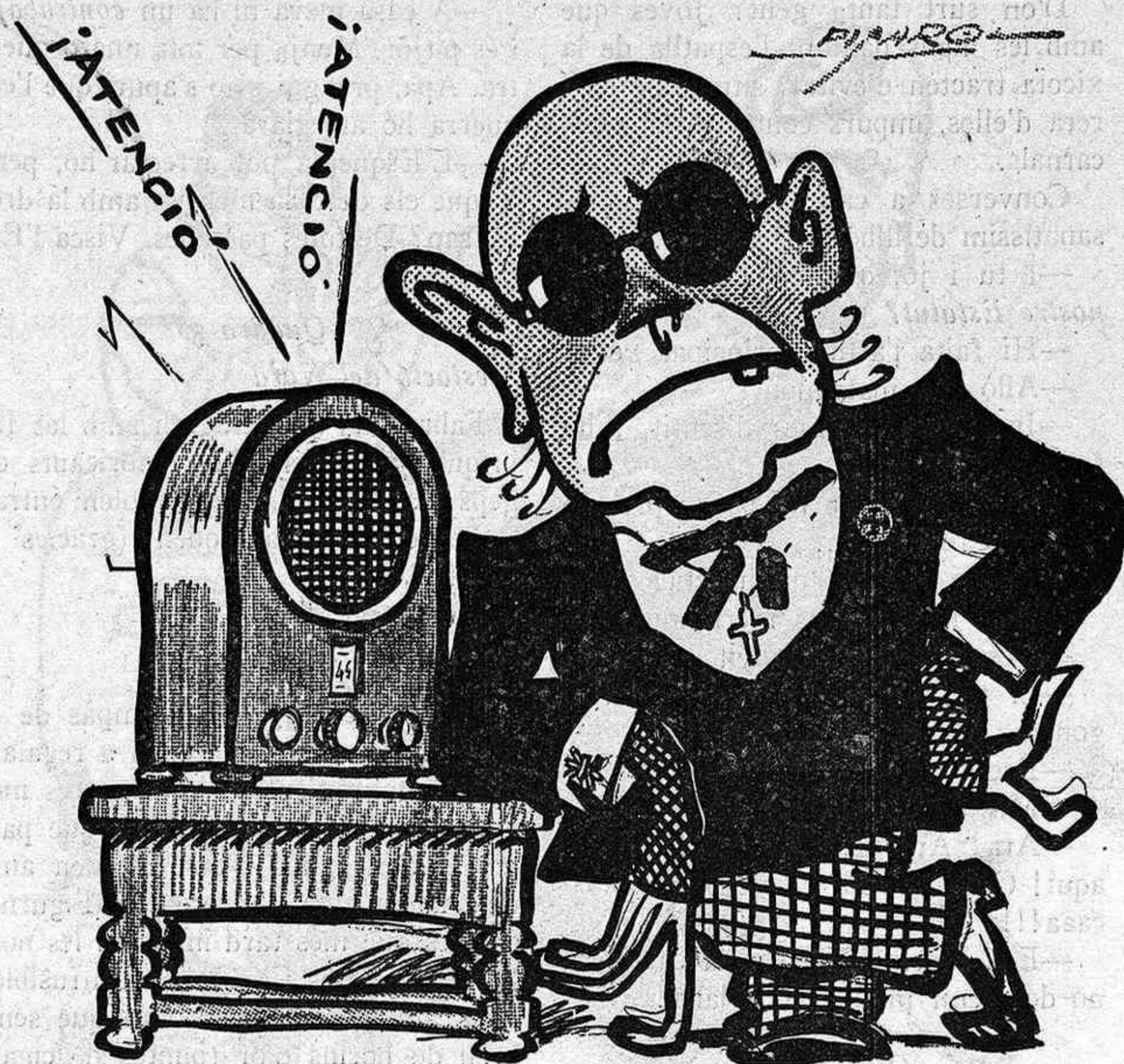
Fumeralls, un bosc de fumeralls que treballen. A la Rambla més flors que mai. Port Franc que dona vida y pa a la ciutat soferta. Sanatoris en lloc de Castells. Polítics en lloc de titelles. Teatres en lloc de capelles. Pau en lloc de guerra. Veritat en lloc de mentida. Amor en lloc d'odi. Catalunya nova! Rialles d'infant i de dona. Braços forts i cors tendres. Joia! Color! Personalitat. Nacionalitat. Vida! "Segadors".

Catalunya comptat gran.

Qui t'ha vist tan rica i plena?

I prou!

FRANCESC OLIVERA

—M'agrada aquesta gent. Amb tanta Atenció!...
Atenció!... per força ho han de fer-ho bé!

De l'Estatut

EL BALANÇ I UNA LLIÇÓ

Ara que ja el tenim, hem de confessar sincerament que no ens ha decebut ni tampoc ens ha engrescat. No hi ha cap català que en el fons de la seva expansió de joia, no hi trobi una mica de desengany.

En primer lloc no és l'Estatut que es mereixia Catalunya, perquè no és el que va votar. I la voluntat d'un poble és sagrada. Potser els parlamentaris catalans no han estat al nivell que calia i que esperàvem; però això no és amb un to de censura. Nosaltres comprenem que més aviat és degut a la incomprensió de les altres províncies espanyoles; més això en el procés del temps pot rectificar-se.

El que ja és més difícil és que de l'Estatut en puguin derivar harmonies, somniades un xic massa romànticament, entre els dos pobles.

Nosaltres hem cregut sempre que el nostre problema era un problema de raça, no de règim.

Som dos pobles espiritualment antípodes, encara que la geografia ens lligui. Creiem fermament que Catalunya estarà més agermanada amb els pobles

ibèrics quant més Ibèria la deixi lliure per caminar sola. Mentre l'Estat espanyol mantingui unes reserves a cada article, tindrem un plet cada vint-i-quatre hores.

Potser ens equivoquem en els nostres averanys; tan de bo!

Parlem avui—en fer el balanç—amb la mà al cor i amb el temor que succeixin fets que voldríem no esdevinguessin. Però nosaltres constituïm un poble capaç de llibertats més amples, i ells són una raça de mínima comprensió i de desconfiada "hidalgúia".

No voldríem amb el nostre pessimisme donar una pinzellada negra al color blau cel de la nostra illusió de catalans, i el nostre millor goig fóra equivocar-nos; però l'ànima catalana és tan ingènua que amb quatre crits de "Els segadors", amb quatre visques i amb unes exhibicions de la nostra senyera, resten satisfets.

Hem de pensar avui, amb serena reflexió, el què vol dir i el què representa per al futur de la pàtria aquest Estatut. Aquesta llibertat votada pel poble hem d'entendre a què ens obliga.

I si és greu la responsabilitat del poble, pensin els caps dirigents el què vol dir aquesta llibertat que en nom del poble han defensat a les Corts de

la República. Han de captar-se que és quelcom més que una efemèride gloriosa i quelcom més que un èxit polític. És una responsabilitat pesant i feixuga que han d'acceptar amb resignació. L'enim greus problemes a resoldre, i hem votat l'Estatut com a una solució.

Del balanç d'aquest moment històric n'hem de copsar la vàlua d'uns noms: Azaña, Lluís Bello, Ossorio, Companys, Lluhi, Hurtado, Carné, i per damunt de tots, el valor més representatiu: Macià.

Aquest és el nostre balanç.

LLURÒ

TELÓ ENLAIRE

NOVES

Segons noves, han estat dues les propostions que s'han fet al teatre Goya per a arrendar-lo com a teatre català.

També, segons noves, la Directiva del Teatre Goya ha amuntegat obstacles damunt d'obstacles.

Darrerament—i seguim parlant segons noves—, ja hi havia consignada la quantitat que la Directiva del Teatre havia demanat com a finança. Malgrat tot, la Directiva de referència, ha fet una giravolta i ha concedit el Teatre a una empresa de cine. Fa dos mesos que empresaris, desitjosos de fer teatre català, van darrera els que mangonejen les cireres del Teatre Goya. No hi ha hagut res a fer. El Teatre Català no és pas simpàtic a la gent de la casa.

Si les noves són certes, caldrà que els barcelonins ho tinguem en compte i ho recordem.

No donem més dades, ni insistim més per no tenir la seguretat de què les noves que ens han donat siguin certes. Insistirem en cas afirmatiu i posarem de relleu els treballs d'uns enemics que tenim dintre casa: els aragonesos del Teatre Goya.

L'empresa de Romea ja fa pintar decorats.

Ara per ara, són els de l'espectacle per a infants que cada temporada ens serveix l'empresa. Com sempre, trobarem en aquests espectacles el folch-torrisme sis kilats de Salvador Bonavia. Cal preparar-se també per el soroll de boixets que faran els consonants de l'obra de Josep Maria de Segarra, que amb seguretat inaugurarà la temporada.

Després vindran les estrenes que els

germans Burgues han anat a cercar arreu del món.

✠
Margarida Xirgu i Enric Borràs. Teatre Barcelona:

"María Rosa".

Mercè Nicolau i Enric Giménez. Teatre Goya:

"Monna Vanna". "Hedda Gabler".

Els nostres grans actors viuen en ple aïr!

Seria de desitjar que s'apropessin una mica.

✠
Ja tenim Estatut. Tindrem Teatre Català?

Amib aquesta cofiança estem. Un Teatre on puguin estrenar els Carrion, els Vinyes, els Bertrana, els Puig i Ferrer, contra el teatre que deixa estrenar els Planes, els Roure, els Segarra, els Mantua, etc.

✠
Una de les coses més divertides de teatre que es publiquen a Barcelona és una secció de "Las Noticias": "Detrás del Telón". Es d'un cursilisme tan pujat que fa riure àdhuc per les orelles: "La divina Julieta". "La vice-tiple de las torreadas piernas". "Se encuentra enferma la mamá de la sin par Lolín". "A la gran vedete Gracián le ha salido un millonario". "El eminente Castrito". "La gloriosa Maruja, reina de la revista". "La disputada Elmirita".

Pel senyor de "Detrás del Telón" el teatre seriós no existeix. No passem de les tiples o vice-tiples "embujadoras y deslumbrantes".

La nostra època és verament l'època del triomf del reclam i de l'inconsciència. Aquesta gran publicitat a vedetes "turbadoras" i a revistes com "La Pipa de Oro", es fa des d'un diari que es diu per a famílies. I cal creure que tothom ho admet.

Per torna, es parla artísticament d'un fet, o es menciona una dona nua, i tot l'eixam de llegidors diaris dels elogis a les vedetes "fascinadoras" i "turbulentas", protesta i, des del mateix diari, et diuen immoral.

Beneïda Premsa dels nostres dies i benants periodistes de l'època!

✠
Panorama dels Teatres barcelonins Estepari. Els que estimen el bon teatre no hi troben res. Hi troben els que van al teatre a matar el temps. No diem a divertir-se.

DISCOS

Les sonates per a piano, de Beethoven, van a ésser impressionades per Artur Schnabel, exclusivament pels membres de la "Societat de Sonates de Beethoven", sota els auspicis de la Companyia del Gramofon.

Heu-vos ací un dels molts comentaris que s'han fet sobre Beethoven

William Behrend, diu:

"Una sonata de Beethoven no és solament una obra mestra musical, una font de plaer per al que escolta i un admirable exercici per al que l'executa; és més: una revelació individual personalíssima del geni del compositor, que deixa entreveure la seva vida

espiritual i la seva experiència. Les sonates per a piano ens ofereixen més especialment l'exemple d'aquestes íntimes revelacions, ja que el piano era l'instrument predilecte de Beethoven, l'únic que ell tocava a la perfecció i al que confiava els seus secrets més estimats.

El piano sol és l'instrument de què es val el Mestre en la seva soledat per a desfogar els seus sentiments en una sèrie de delicadíssimes sonates. Ell toca per a nosaltres de tal manera que durant els moments íntims que podríem anomenar consagrats, ens sembla estar en contacte amb el seu cor, gaudint de les seves confidències, sense que al nostre pensament el distregui cap altra cosa.

Les obres de violí acaben en la Op.

Quatre barres a fora i sis barruts a dins.

WORK

96 (quan Beethoven tenia quaranta anys), mentre que les sonates per a piano arriben fins a la Op. III, és a dir, dintre ja dels anys de solitud i molt prop de la mort del gran Mestre.

La tasca que ha emprès la Companyia del Gramòfono és digna de lloança, i és una tasca que ennobleix els seus directors.

L'edició serà limitada sols per als subscriptors o, més ben dit, pels membres de la Societat de Sonates de Beethoven.

L'excés de zel de la impremta ens va esmenar una piquiponiana deliciosa.

Déiem en un esquellot de la setmana passada que Pic, amb motiu de l'anunciat viatge de Lerroux, havia convocat els socis del "Real Club Republicano", etc., etcètera, per al "prójimo viernes".

I el bon zel que déiem ho va corregir, posant el "próximo", i quedava bé, però nosaltres, malament.

Perquè les frases de Pic no admeten esmenes.

A' César el que és del César.

✽

Ja hem començat a parlar de Pic.

Es queixava a un amic del que se'l canyonia injustament.

—Em fan passar per masó i tot—deia, —i això que us puc jurar que no he pertenescut mai a cap "lògica" ni he estat membre de cap "sexta".

✽

Cambó ha parlat. O ha escrit, que és igual.

I diu que l'Estatut l'han dut Sanjurjo i Barrera.

Tenim més talent que Cambó, perquè això ja fa quinze dies que ho vàrem dir en un esquellot.

✽

Encara no ha estat trobat el general Barrera...

L'Estatut ha estat aprovat amb els vots en contra, de Maura i de Royo Villanova.

Es que si haguessin votat a favor, no l'hauríem volgut.

Així surt més net.

✽

Aquelles valles de la Plaça de Catalunya, segons declaracions de Vachier, són provisionals. S'hi han posat perquè resulten més barates que les definitives. Total costen unes 269 pessetes...

Però és que després vindran les definitives!

Imp. "L'Esquella", Om, 8; Barcelona

ESQUELLOTS

De tots els diputats catalans que han lluitat per l'Estatut, l'únic que no ha dit res, ha estat Bordes de la Cuesta.

I això que Bordes és diputat per Vic, el rovell de l'ou del catalanisme.

✽

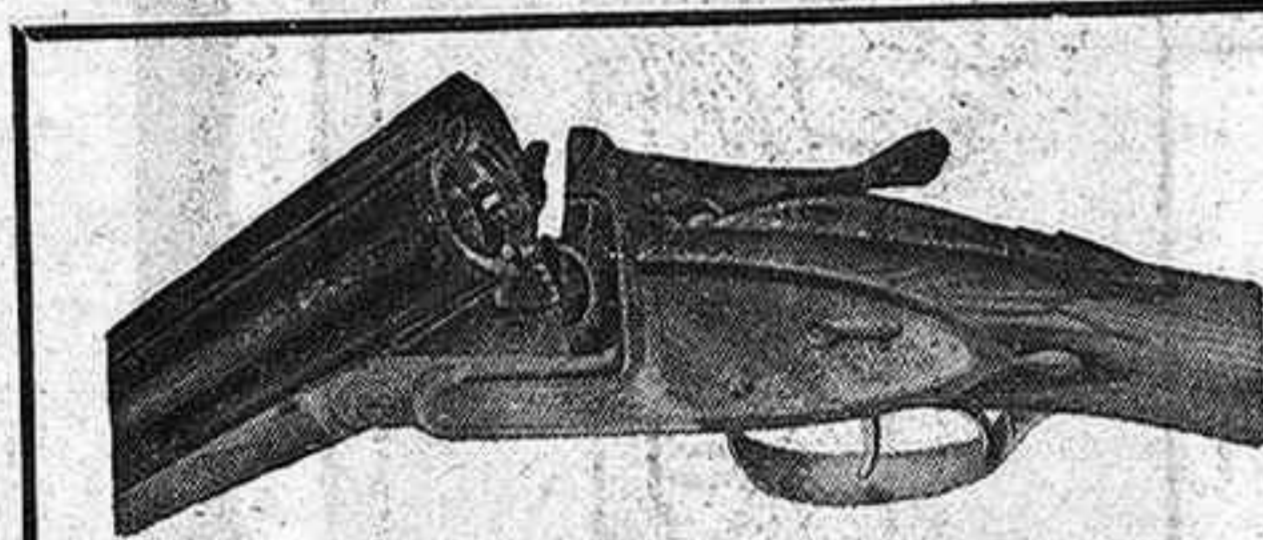
Lerroux no ha vingut.

Havia de venir a reorganitzar el seu partit a Catalunya, però s'ha donat compte que a Madrid el tenia més desfet que aquí.

I això que aquí hi té en Pic.

✽

A propòsit de Pic.

Escopetes - Bicycles - Radio

VENDES A PLAÇOS I AL COMPTAT
(Es desitgen agents)

F. BARÓ

Goya, 11; Tel. 73497.—BARCELONA
Sucursal a Esparraguera: St. Antoni, n.º 20

EROTYL

Específic de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la Feblesa y molt efícaç per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulanti de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinérgic i homo-estimulasa de les glándules intersicials. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estircinina, ni fosfurs, ni cantárides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUSTITUIBLE PER A RECOBRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem
Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Teléfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

BEVEU

MENTA LLIMÓ I ANIS EN
**SODA DE
MAGNESIA**

DOMENECH

Caruso, Flefa, Tito Schipa, Pau Casals, Sagi-Barba, etc., etc.

Totes les celebritats impressionen en discos

**La voz
de su amo**

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

Restaurant CASA JOAN

El més popular i acreditat

LA CASA DE LA PAELLA VALENCIANA
(Especialitat de la casa)

Rambla de Santa Mònica, 21 i 23 Telèfon 23692

Mobles i Matalassos

A TERMINIS i SENSE FIADOR

Carrer Santa Anna, 18 - Barcelona

Acaba de sortir el llibre

El Cock-tail y sus derivados

per

Joan Bta. Arqué

NO DEIXEU DE COMPRAR-LO Preu: 5 ptes.

VIES URINARIES

Curació especial garantitzada i ràpida de la blenorràgia i les seves complicacions - Avariosis, Pell, Morenes, Diatèrmi

CLINICA FONTOVA

Carrer Nou de la Rambla, 4 (abans Conde del Asalto)
D'11 a 1 i de 5 a 7 Econòmica, de 7 a 9

TEATRE COMIC

PALAU DE LA REVISTA

ESPECTACLES AL DEL RIO

Avui, divendres, nit, i totes les nits: L'èxit de la temporada,

AL REVUE 1932

prenent part AL DEL RIO i Pepita Ramos G(YITA, i altres atraccions.

ROYAL CONCERT

Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384

Direcció artística: LEOPOLD MORAL

El Music-Hall de les cares boniques

Cabaret d'1 a 4 matinada

ORQUESTINA REMEN WARTY i P. GALLO

BA-TA-CLAN

Marquès del Duero, 85 - Tel. 31374

Tarda a les 8,30 :: Nit a les 9,30

Avui i dies seüents: FORMIDABLES DEBUTS

Lolita Rigal - Carme Numantini - Mary de Lis

Remi Elso - T. Aguirre - Solo Sister - Dixon Blanch

BERTA ADRIANI NIEVES CAMPOS

Tots els dies un alegre vodevil - Dancing d'1 a 4 matinada

FRONTÓ NOVETATS

Tots els dies grandiosos partits, tarda i nit

ELS MILLORS PELOTARIS

Si voleu passar una bona estona, aneu al Frontó Novetats

DETALLS PER PROGRAMES

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

OBRES COMPLETES
d'Ignaci Iglesias

ELS VELS * FRUCTIDOR

Amb un pròleg de PERE COROMINES

Vuitè volum

5 pessetes

DICCIONARI

Català-Castellà Castellà-Català

Preu: 15 pessetes

Per A. ROVIRA I VIRGILI

NOTA. Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorguen descomptes.

L'Estatut diu: —La República m'ha donat la vida; ara, vosaltres, m'heu de fer gran.